

Μοναρχία

{ Κωνσταντίνος-Ιωάννης Δημητρόπουλος

ΟΡΙΣΜΟΣ:

- ⌘ Η Μοναρχία ή Βασιλεία είναι ο θεσμός διακυβέρνησης, όπου ο αρχηγός του κράτους είναι ο Βασιλιάς. Αυτό που τη χαρακτηρίζει είναι ότι ο τελευταίος κρατά τη θέση του ισόβια, σε αντίθεση με τις αβασίλευτες δημοκρατίες όπου οι πρόεδροι εκλέγονται για ένα ορισμένο χρόνο, και η εξουσία μεταβιβάζεται σε μέλος της οικογένειας του μονάρχη και όχι με εκλογές. Στη Συνταγματική μοναρχία, η διαδοχή επικυρώνεται τυπικά από την εκάστοτε κυβέρνηση ή κοινοβούλιο.
- ⌘ Ο όρος «βασιλεία» χρησιμοποιείται, επίσης, για τα άτομα και τους θεσμούς που συγκροτούν το βασιλικό θεσμό ή το βασίλειο. Η διακυβέρνηση από έναν και μόνο άνθρωπο γενικά ως θεσμός, έχει προκύψει ότι εμφανίστηκε μετά τη Νεολιθική Επανάσταση , με τη μορφή του δεσποτισμού .

ΣΤΗ ΜΟΝΑΡΧΙΑ ΔΙΑΚΡΙΝΟΥΜΕ 4 ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

⌘ · ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΟΝΑΡΧΙΑ:

⌘ Η απόλυτη μοναρχία ήταν το πιο συχνό φαινόμενο στην Ευρώπη, μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα. Σε αυτήν την περίπτωση ο μονάρχης κατέχει όλη την δύναμη στο κράτος. Ο κλήρος και οι ευγενείς χάνουν την δύναμη τους. Το πιο γνωστό παράδειγμα για έναν απόλυτο μονάρχη είναι ο Βασιλιάς 'Ηλιος Λουδοβίκος ΙΔ'. Απόλυτη μοναρχία υπάρχει όταν ο μονάρχης είναι αποκλειστικός φορέας της πολιτικής εξουσίας, το μόνο άμεσο όργανο του κράτους, που συγκεντρώνει ολόκληρη την πολιτική εξουσία χωρίς κανένα νομικό περιορισμό. Στη μοναρχία αυτή ο μονάρχης κυβερνά συνήθως χωρίς σύνταγμα ή όταν υπάρχει σύνταγμα αυτό είναι δικό του δημιούργημα και εκφράζει την δική του θέληση, χωρίς να περιορίζεται άπαυτο. Στην Ελλάδα απόλυτη μοναρχία υπήρχε στην πρώτη περίοδο της βασιλείας του Όθωνα (1833-1843).

⌘ · ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

⌘ Σε αυτό το πολίτευμα η δύναμη του μονάρχη δεν είναι πια απόλυτη, αλλά ρυθμίζεται από ένα σύνταγμα. Παρόλα αυτά, η κυβέρνηση ελέγχεται, τυπικά τουλάχιστον, από τον βασιλιά.
Σ

⌘ · **ΒΑΣΙΛΕΥΟΜΕΝΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**

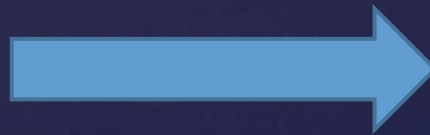
⌘ Η βασιλευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατία είναι η εξέλιξη της Συνταγματικής Μοναρχίας σε Κοινοβουλευτική Δημοκρατία στην οποία ο Βασιλιάς δεν έχει καμία δικαιοδοσία στις υποθέσεις του κράτους (νομοθετική και εκτελεστική εξουσία). Αυτές ασκούνται από το Κοινοβούλιο και την κυβέρνηση, η οποία απολαύει την εμπιστοσύνη του κοινοβουλίου. Στον Βασιλιά ανήκουν μόνο αντιπροσωπευτικές δικαιοδοσίες. Ο θεσμός της Βασιλευόμενης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας υπάρχει σήμερα στη Μεγάλη Βρετανία, στη Σουηδία, στη Δανία κ.α.

⌘ · **ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΜΟΝΑΡΧΙΑ**

⌘ Η Ομοσπονδιακή Συνταγματική Μοναρχία ή Ομοσπονδιακή Βασιλευόμενη Δημοκρατία, είναι πολιτειακό σύστημα που συνδυάζει την Συνταγματική Βασιλεία με τις αρχές της Ομοσπονδιακής δημοκρατίας. Αυτό σημαίνει ότι το κράτος αποτελείται από ομοσπονδιακά κρατίδια («πολιτείες», «επαρχίες», κ.λπ.) με δική τους κυβέρνηση και δικές τους εξουσίες, όπως π.χ. σε θέματα υγείας και παιδείας. Η κεντρική (ομοσπονδιακή) κυβέρνηση συνήθως διατηρεί τις κύριες εξουσίες της εξωτερικής πολιτικής και της άμυνας, καθώς και την διοίκηση της κεντρικής τράπεζας του κράτους. Κεφαλή της ομοσπονδίας, δηλ. ολοκλήρου του κράτους, είναι ο βασιλιάς, οι εξουσίες του οποίου καθορίζονται από το σύνταγμα της χώρας.

ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΜΟΝΑΡΧΙΑ

↳ Μοναρχίες υπήρχαν σε όλο τον κόσμο, αν και τους τελευταίους αιώνες πολλά κράτη έχουν καταργήσει τη μοναρχία για να γίνουν δημοκρατίες. Υπεράσπιση των δημοκρατιών ονομάζεται ρεπουμπλικανισμός, ενώ την υπεράσπιση των μοναρχιών ονομάζεται μοναρχισμός. Το κύριο πλεονέκτημα της κληρονομικής μοναρχίας είναι η άμεση συνέχεια της ηγεσίας, με ένα συνήθως σύντομο διάλειμμα. Ωστόσο, αυτό ισχύει μόνο στην περίπτωση του αυταρχικού κράτους. Σε περιπτώσεις όπου ο μονάρχης χρησιμεύει κυρίως ως μια τελετουργική μορφή (π.χ. πιο σύγχρονες συνταγματικές μοναρχίες) πραγματική ηγεσία δεν εξαρτάται από τον μονάρχη.

Μοναρχία στην σύγχρονη Ελλάδα

⌘ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΝΟΣ ΑΜΦΙΛΕΓΟΜΕΝΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

⌘ Από τη σύσταση του νεοελληνικού κράτους το 1830 έως το δημοψήφισμα του 1974, ο βασιλικός θεσμός (και ειδικότερα η δυναστεία των Γκλύξμπουργκ) έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο στις πολιτικές εξελίξεις. Η ανάμιξη των βασιλέων και οι παρεμβάσεις τους στα πολιτικά πράγματα αποτελούσαν συνηθισμένη πρακτική, συχνά με αναπόφευκτη συνέπεια πολιτειακές παρεκκλίσεις, πολιτικές επιπλοκές και πρόκληση κοινωνικών εντάσεων οι οποίες ορισμένες φορές έφθαναν μέχρι τα όρια της εμφύλιας σύγκρουσης (Εθνικός Διχασμός, επακόλουθα της μικρασιατικής καταστροφής). Υπό αυτές τις συνθήκες, η κατάργηση της Μοναρχίας και η εγκαθίδρυση της Β' Ελληνικής Δημοκρατίας (τον Δεκέμβριο του 1974) υπήρξε μια αναμενόμενη και, μέχρι ενός σημείου, αναπότρεπτη εξέλιξη.

